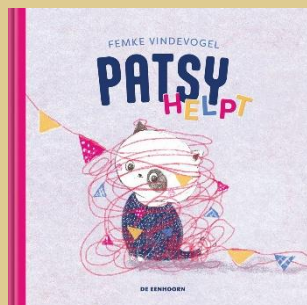

Patsy helpt

Auteur en illustrator: Femke Vindevogel

Uitgever: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Femke Vindevogel is van alle markten thuis: deze Vlaamse schrijver is ook illustrator en muziekpedagoog. Ze schrijft gedichten, kortverhalen en romans. *Patsy helpt*, over een uiterst brave kat, is haar eerste prentenboek, vol expressieve kattenillustraties in zachte kleuren. Dit boek herdefinieert kattenkwaad en doet nadenken over het samen- (of tegen-)spel van woorden en beelden.

Korte inhoud

Patsy is een zéér brave kat. Althans, dat beweert ze zelf. Maar kun je katten (en mensen) die van zichzelf pretenderen dat ze braaf zijn, op hun woord geloven? Combineer tekst en beeld en beslis zelf of Patsy braaf is. Of niet.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

 Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

Materiaal

- A3-papier en stift
- Filmpjes:
 - Zéér brave katten: <https://www.youtube.com/shorts/HNsq62bA1mw>
 - Niet zo brave katten: <https://www.youtube.com/shorts/frBsOyeQfeY>
 - <https://www.youtube.com/shorts/HNsq62bA1mw>
 - Bekijk je liever geen filmpjes met de kleuters? Haal dan screenshots uit de filmpjes die lijken op de situaties in het boek, of zoek foto's van braaf kattengedrag en kattenkwaad.

Voorkennis oproepen

Vertel dat je een boek bijhebt over een huisdier (toon het nog niet). Stel vragen:

- Wat is dat, een huisdier?
- Wie heeft een huisdier? Welk dier?
- Hoe heet het dier?
- Is het fijn om een huisdier te hebben?
- Is het dier een braaf dier of een stout dier? (Idealerweise er veel stoute katten, dan kun je meteen het woord kattenkwaad uitleggen)

Vat samen welke huisdieren de kleuters hebben en of het brave huisdieren zijn of niet.

Vertel dat het dier in jouw boek een kat of een poes is (toon het nog niet). Stel vragen:

- Wie had er nu weer een kat?
- Zeg je 'de poes' of 'de kat'? (Beide kunnen: we kunnen de poes zeggen of de kat.)
- Is het een lieve, brave kat? Wat doet ze zoal dat jij leuk vindt?

TIP: gebruik dit moment om woordenschat in verband met katten te activeren. Noteer of teken eventueel woorden die de kleuters niet kennen, zoals 'kopjes geven', 'aaien', likjes geven, de zachte vacht, de snorharen, miauwen, snorren...

- Is de kat soms stout? Haalt die soms kattenkwaad uit? (Kattenkwaad uithalen wil zeggen: dingen doen die eigenlijk niet mogen, een beetje stout zijn. Omdat katten dikwijls dingen doen die niet mogen, heeft men dat woord bedacht, ook voor mensen en andere dieren. Beklemtoon nu zeker relevante woordenschat, zoals de klauwen, krabben, iets omstoten, op de tafel springen, bijten, (vlees) stelen ...)
- Wat vind je het leukste / het minst leuke aan de kat?

Deel een blad in twee kolommen: braaf en niet braaf (stout, kattenkwaad).

- Stel dat je echt moet kiezen: waar plaats jij jouw kat? Bij de groep van brave katten of bij de groep van stoute katten? (Noteer de namen van de katten van de kleuters (met eventueel de naam van het kind erbij, ter referentie) in de juiste kolom. (En misschien hoort een enkele kat echt wel in beide kolommen?))
- Bespreek het resultaat: hoeveel katten staan er in elke kolom? Waar staan er de meeste katten?

Extra of alternatief als maar zeer weinig kleuters of geen enkel kind een kat hebben, of als de kattenkwaad-kennis van de kleuters beperkt is: bekijk een filmpje (zie materiaal) – de foto's van katten die lief gedrag vertonen en katten die kattenkwaad

uithalen. Je kunt bv. de foto's afprinten, uitdelen en de kleuters laten beschrijven wat de kat doet en laten bepalen of het kattenkwaad is of niet. Bespreek het kattenkwaad. Zet relevante woordenschat in de verf.

De kaft

Toon de kaft, laat de kleuters reageren. Stel daarna vragen:

- Wat zie je allemaal? (Een witte kat met een zwart omringd oog en één zwart oor. Ze draagt een zwart pakje. Ze zit verstrikt in een slinger met een rode draad. De kat lacht een beetje en ziet er eigenlijk best lief uit.)
- Is die kat een huisdier? (Duidelijk wel, ze draagt een pakje.)
- Zou de kat het erg vinden dat ze verstrikt zit in de slinger? (Het lijkt van niet, ze zit op haar gemak en ze glimlacht.)
- Zou dit een brave kat zijn (link met 1.)? (Ze ziet er braaf uit, met die grote ogen en dat pakje... Ze zit wel verstrikt in een slinger, dat duidt toch echt wel op kattenkwaad.)

Lees de titel voor, misschien helpt dat om te beslissen of dit een brave kat is: Patsy helpt. Laat de kleuters reageren. Stel vragen:

- Zou die poes of kat dan Patsy zijn? Zou dat haar naam zijn? *Denk indien nodig hardop bij de jongste kleuters: 'Er staat niemand anders op de kaft, dus ik denk dat die kat Patsy is.'*
- Bij de oudere kleuters kun je je hardop afvragen: Is Patsy misschien iemand anders, die de poes komt helpen, omdat de poes verstrikt zit?
- Patsy, de kat, 'helpt'. Hoe zou een kat in huis kunnen helpen? (Als dit te moeilijk is: stel extra vragen: zou ze mama of papa kunnen helpen om af te wassen? Zou ze boodschappen kunnen doen? ...)
- Als de kat op de kaft, Patsy is en de titel is 'Patsy helpt': denken jullie dat het Patsy lukt om te helpen? Waarom (niet)? (Patsy zorgt net voor nog meer werk door haar acties...)

Vermeld de illustrator – schrijver: Femke Vindevogel.

- Maak (oudere) kleuters attent op haar familienaam: vind de vogel. Een mevrouw met een vogelnaam heeft een boek over een kat gemaakt, grappig!

Leesdoelen

Denk hardop: we zullen het boek moeten lezen, om volgende zaken te weten te komen:

- a. Is de poes op de kaft Patsy?
- b. Helpt Patsy, zoals de titel zegt? Maar: wie helpt ze dan? En waarmee?
- c. (Voor oudere kleuters:) Als Patsy helpt, wat braaf is, hoe komt het dan dat ze verstrikt zit in een slinger? Is het helpen mislukt? Of is ze niet braaf?

Noteer deze vragen kort. (Maak er eventueel ondersteunende tekeningen bij in overleg met de kleuters. Bv. voor a) teken je een poes met daarin een vraagteken; voor b) kun je een hand tekenen). Dan kun je tijdens en na het lezen deze vragen afvinken, als het antwoord gevonden is.

2

TIJDENS HET LEZEN

Lees opnieuw de titel, auteur en bestudeer de tekening. Stel vragen of denk hardop:

- De poes, wellicht dus Patsy, zit hier nog niet verstrikt in de slinger. Ze ligt vredig op een matje met een knuffel. Ze lijkt heel lief en braaf hier.
- Let op haar zwart omrande oog: ze knipoogt. Waarom zou de poes knipogen? (Mensen knipogen als er een mopje wordt verteld, of als ze duidelijk willen maken dat wat er gezegd wordt niet klopt, maar dat dat een beetje geheim moet blijven).

Denk hardop na bij de jongste kleuters – laat de oudere kleuters eerst zelf antwoorden.

— Toon de eerste bladzijde (“Miauw! Ik ben Patsy”).

- Laat de kleuters reageren.
- Lees de tekst en kijk verwachtingsvol. Indien de kleuters zelf niet reageren, denk je hardop: ‘De eerste vraag is opgelost: de poes heet Patsy. De andere vragen kunnen we nog niet oplossen.’ Noteer het antwoord.

— Toon de tweede bladzijde (omvergegooide bloempot – “Ik ben HEEL braaf. Echt waar.”)

- Laat de kleuters reageren, lees daarna de tekst.
- Laat de kleuters opnieuw reageren. Als ze het moeilijk hebben om hun gedachten onder woorden te brengen, kun je weer hardop denken. (Bv. Patsy zegt dat ze heel braaf is, maar de bloempot ligt omver en de plant is misschien stuk. Ik vind dat niet zo braaf.)

— Toon NIET ONMIDDELLIJK de derde bladzijde (ochtend)

- Sla de bladzijde om en lees met een brave stem voor wat er staat.
- Is dat lief en braaf? (Ja, dat klinkt echt wel lief en braaf!)
- Toon dan pas de illustraties, laat de kleuters reageren.
- Bespreek de drie incidenten één voor één. Lees elk incident nog eens voor en stel er vragen over of denk hardop.
- Wil Patsy echt helpen om de gordijnen open te doen? (Eventueel: kan een kat eigenlijk de gordijnen opendoen?) Of wil ze haar klauwen gebruiken?
- Heeft Patsy dat ontbijt gemaakt? (Eventueel: kan een kat spiegeleitjes en worstjes bakken?)
- Of Patsy nu dat ontbijt heeft gemaakt of niet: zou dat ontbijt voor haar bedoeld zijn? Waarom wel / niet?
- Verzorgt Patsy de planten? Hoe weet je dat?

— Lees de volgende pagina’s op dezelfde manier (sofa, mail, wol, ramen, plumeau, goudvissen).

— Neem er de luistervragen opnieuw bij: kunnen we die al beantwoorden?

- b. Helpt Patsy, zoals de titel zegt? Maar: wie helpt ze dan? En waarmee?
- c. Voor oudere kleuters: Als Patsy helpt, wat braaf is, hoe komt het dan dat alles fout loopt? Is het helpen mislukt? Of is ze niet braaf?

Formuleer een voorlopig antwoord:

- b) Patsy ‘helpt’ papa en mama in het huishouden, zegt ze.

- c) Patsy helpt helemaal niet! Ze speelt! Ze haalt kattenkwaad uit. De slinger kunnen we nog niet verklaren, maar kijk: die rode wol waar ze mee speelde op de kaft zien we hier ook al.

Vermeld dat jullie nog niet zeker kunnen zijn dat de antwoorden helemaal juist zijn, want het boek is nog niet uit. Er kan nog véél gebeuren waardoor de antwoorden aangepast worden.

— Toon de bladzijde van het feestje (“Bij feestjes help ik de woonkamer te versieren ...”)

→ Laat de kleuters reageren.

→ Verwoord duidelijk: er hangen slingers en er zijn opgeblazen ballonnen. Patsy maakt de ballonnen en de slingers stuk.

— Toon de bladzijde van het pakje (“zorg ik voor leuke pakjes ...”)

→ Wie is hier het pakje? (Patsy zelf: met een strikje in haar haar, zoals bij een echt pakje.)

→ Maak de kleuters indien nodig opmerkzaam op de details van de vorige bladzijden die terugkeren: de bloempot, de wol, de vis, het strikje van de ballon in haar haar.

— Lees de volgende pagina’s op dezelfde manier (opruimen achteraf, licht uit, stil in bed).

— Toon de laatste bladzijde (“En ’s morgens ... ben ik weer HEEL HEEL braaf.”)

→ Is dat zo? Is Patsy braaf? Zouden die pannenkoeken voor haar zijn gebakken?

— Neem er de luistervragen opnieuw bij: kunnen we die nu definitief beantwoorden?

b) Patsy helpt niet, ze haalt kattenkwaad uit. Ze zorgt net voor meer werk!

c) Patsy is een ondeugende kat die kattenkwaad uithaalt! Maak de kleuters attent op het woord ‘kattenkwaad’. Wat betekent dat eigenlijk? (Als je ondeugende dingen doet, streken uithaalt die niet al te erg zijn, haal je kattenkwaad uit, net zoals een kat ondeugende streken uithaalt. Patsy is daar een mooi voorbeeld van!)

3

NA HET LEZEN

Stoom afblazen

— Laat de kleuters reageren op het verhaal. Stel enkele vragen en betrek de kinderen op elkaars antwoorden:

→ Vond je het fijn / grappig / mooi / ... verhaal? Wat vond je er fijn / grappig / ... aan?

→ Wat vind je van Patsy? Vind jij Patsy leuk of niet leuk? Zou je Patsy als kat willen?

→ Wat vind je het ergste dat Patsy heeft gedaan? Vind iedereen hetzelfde het ergst?

— Neem het blad met de twee kolommen erbij:

→ Waar zouden we Patsy’s naam moeten zetten? Teken en/of noteer Patsy’s naam in de juiste kolom. Laat de kleuters herhalen waarom ze in die kolom moet, zo herhaal je de woordenschat nog eens: Patsy stoot de bloempot omver, ze krabt en klimt in de gordijnen, ze steelt eten, ze slingert in de platen en krabt in de potgrond, ze krabt in de

zetel, ze loopt over en zit op de laptop, ze krabt de bol wol kapot, ze likt aan het raam, ze bijt de plumeau kapot, ze wil de vissen vangen, ze speelt met de versiering tot die kapot is.

- Vergelijk het kattenkwaad van Patsy met dat van de katten van de kinderen.
 - Halen alle katten hetzelfde kattenkwaad uit als Patsy? Wat doen ze ook? Wat doen ze niet?
- Als je filmpjes of foto's gebruikt hebt, kun je die ook vergelijken met het boek:
 - Hebben we alles wat in het boek stond vermeld ook op de foto's/in het filmpje gezien?

Creatieve verwerking

Materiaal

- interieurtijdschriften
- foto's van katten in verschillende poses
- lijm, scharen, stiften

- Verzamel tijdschriften met interieurs en foto's van katten. Je kunt ook een kleurplaat van een woonkamer of keuken gebruiken.
- Laat de kleuters een interieur kiezen en een kat. De kleuters voegen met stift eventueel nog een attribuut toe (een visbokaal, een glas, ...) in het interieur en kleven de kat erin (bv. in de gordijnen, op de luster, op de kast naast het glas, ...)
- Laat de kleuters zoveel mogelijk verwoorden. Als dit moeilijk is, verwoord jij dit voor hen.
- Noteer wat de kat doet. Maak met alle kunstwerken een nieuw boek.

Horen versus zien

- Vertel de kleuters dat je dit heel gek vindt: de tekst van het boek zegt het tegenovergestelde van wat de prenten tonen.
- Zeg dat je het verhaal opnieuw wil vertellen, maar nu zo, dat de prenten bij de tekst passen.
- Lees de tekst opnieuw en verander zelf in het begin nadrukkelijk de tekst. Verder in het boek kun je de kleuters uitnodigen om de tekst aan te passen (dit is moeilijk). Bij de jongste kleuters – of de eerste keer – voeg je bv. overal 'niet' aan toe. Bij volgende leessessies of bij oudere kleuters kun je tegenstellingen gebruiken.
- Je kunt de nieuwe boekversie ook noteren. Zo hebben de kleuters twee versies over Patsy.

Leren over katten

Je kunt dieper ingaan op het verschil tussen wilde katten versus huiskatten, katten als jagers, of de kat door de eeuwen heen. Voor dat laatste is het boek *De Kat* van Floortje Zwigtmann een handige bron van inspiratie. Als je meer wil leren over wilde katten is *Wild van katten* van Owen Davey een aanrader.

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten.

Non fictie (voor als jij en de kleuters meer willen weten over katten)

- Dat is een kat / Lotte Stegeman en Mariëlla van de Beek (ill.) (Zwijsen, 2026)
<https://www.boekenzoeker.be/dat-een-kat>
- De nacht is van Kat / Yoko Heiligers (Lannoo, 2025)
<https://www.boekenzoeker.be/de-nacht-van-kat>
- Een kat is geen kip / Julie de Graaf en Anouschka Boswijk (ill.) (Volt, 2025)
<https://www.boekenzoeker.be/een-kat-geen-kip>
- De Kat / Floortje Zwigman en Andrea Kruis (Pelckmans, 2025): wel voor oudere kinderen
<https://www.boekenzoeker.be/de-kat>
- WILD van KATTEN / Owen Davey (Fontaine, 2018)
https://bibliotheek.be/catalogus/owen-davey/wild-van-katten/boek/library-marc-vlacc_10117915?q=Wild%20van%20katten

Fictie

- De kat van Saar / Emily Gravett (Van Goor, 2013): bevat ook tegenstelling tussen tekst en beeld!
<https://www.boekenzoeker.be/de-kat-van-saar>
- Max en de Maximmonsters / Maurice Sendak (Lemniscaat, 2022): hét boek over kattenkwaad
<https://www.boekenzoeker.be/max-en-de-maximonsters>
- De reeks van Dikkie Dik door Jet Boeke: aardige verhalen over een allerliefste maar soms ondeugende kat

Poëzie

- Alleen zacht: een dag in de flat van Kat / Reine De Pelseneer en Leen De Pelseneer (ill.) (De Eenhoorn, 2018): in welke kolom passen de versjes uit dit boek?
<https://www.boekenzoeker.be/alleen-zacht-een-dag-de-flat-van-kat>
- Brave hond! Stoute kat! / Bette Westera en Mies Van Hout (Gottmer, 2021)
<https://www.boekenzoeker.be/brave-hond-stoute-kat-versjes-over-de-aard-van-het-beestje>

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://www.flandersliterature.be/books-and-authors/author/femke-vindevogel>
- <https://www.femkevindevogel.com/literary-works>

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

TEKSTBEGRIIP: 1.1.6

De kleuters kunnen **expliciete informatie** over de situatie, de gevoelens, de personages en **perspectiefname** uit voorgelezen teksten halen.

TEKSTBEGRIIP: 1.1.8

De kleuters kunnen **verbanden** leggen tussen voorgelezen teksten en hun vakspecifieke kennis en **voorkennis**.

TEKSTBEGRIIP: 1.1.10

De kleuters kunnen tonen dat ze de volgende tekstconventies begrijpen: inzicht in leesrichting, onderscheid tekst en beeld, **congruentie tussen tekst en beeld**.

Bij de opdrachten na het lezen

Stoom afblazen

LITERATUUR: 1.5.3

De kleuters kunnen een eigen voorkeur tonen voor bepaalde verhalen of personages (Wat vind jij van Patsy? Zou jij zo'n kat willen?)

Creatieve expressie in taal:

CREATIEVE EXPRESSIE IN TAAL: 1.5.5

De kleuters kunnen experimenteren met taal en verhalen via spreken, tekenen en eenvoudige spelvormen.

MEDIA: 6.6.2

De kinderen kunnen een onderwerp plaatsen binnen een beeld.

RELATIE TUSSEN ORGANISMEN ONDERLING EN HUN OMGEVING: 3.2.1

De kleuters kennen het principe van eten en gegeten worden.